

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

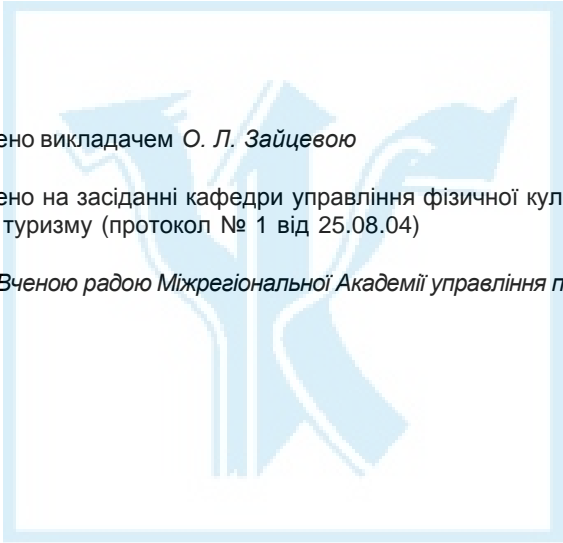
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“КРАЇНОЗНАВСТВО ТА МУЗЕЄЗНАВСТВО”

(для спеціалістів спеціальності
“Фізичне виховання”)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено викладачем *О. Л. Зайцевою*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного туризму
(протокол № 2 від 19.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Зайцева О. Л. Навчальна програма дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство” (для спеціалістів спеціальності “Фізичне виховання”). — К.: МАУП, 2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство”, теми контрольних робіт, вказівки до виконання контрольної роботи контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Країнознавство та музеєзнавство” узагальнює знання студентів про цілісність світового господарства, природні ресурси, населення та економічні можливості макрорегіонів світу, дає змогу скласти уявлення про особливості територій країн і можливість їх використання у туристичній діяльності.

“Країнознавство та музеєзнавство” посідає чільне місце серед дисциплін, що вивчаються у вищих навчальних закладах, які готують фахівців у туристичній галузі.

Вивчення дисципліни сприяє розширенню світогляду спеціалістів, підвищує теоретичний рівень, стимулює самопізнання, оскільки дає можливість зрозуміти специфіку туризму кожного регіону світу з урахуванням його історичних і національних особливостей.

Метою викладання курсу “Країнознавство та музеєзнавство” є ознайомлення студентів з комплексною характеристикою країн, систематизація знань про їх природу, населення, господарство, культуру та соціально-політичну організацію.

Предметом вивчення дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство” є історичні аспекти розвитку музеїв, теорія та методика музейної роботи.

Завдання курсу “Країнознавство та музеєзнавство”:

- навчити студентів складати туристичну характеристику країни;
- показати географію сучасного міжнародного туризму, основні тенденції його розвитку;
- показати, як туризм впливає на розвиток регіону;
- сформувати навички, уміння визначати можливості організації та розвитку будь-якого виду туризму;
- розкрити витоки музейної справи в історії культури, особливості вітчизняного музеєзнавства на всіх етапах розвитку, проаналізувати сучасний стан музеїв;
- вивчити внутрішню організацію музеїв, систему наукового комплектування музейних фондів, документування та зберігання колекцій.

Дисципліна викладається для студентів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Менеджмент туристичної діяльності”.

Основними організаційними формами вивчення дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство” є лекції, семінарські заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійних робіт та контрольні заходи (екзамен).

Для засвоєння студентами програмного матеріалу передбачені індивідуальні завдання:

- підготовка рефератів;
- самостійна робота, що передбачає вивчення літературних навчальних джерел, періодичних видань.

Опанувавши дисципліну, студенти повинні *знати*:

- особливості територій, природи, населення загалом і окремих народів, що живуть у країні, історію та культуру, особливості політики, господарства та навколишнього середовища країн;
- можливості використання знання про особливості країн у туристичній діяльності;
- історію розвитку та сучасний стан музеїв, методики побудови музейних експозицій, виставок, різних видів і форм науково-освітньої діяльності музеїв;

уміти:

- оперувати основними поняттями з країнознавства та музеєзнавства;
- складати туристичну характеристику країни;
- визначати об’єкти (компоненти, явища та процеси), які визначають можливості і умови розвитку туризму в країні;
- прогнозувати розвиток вітчизняного і міжнародного туризму;
- застосовувати навички екскурсійної роботи в музеях.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“КРАЇНОЗНАВСТВО ТА МУЗЕЄЗНАВСТВО”

№ пор.	Назва теми
	<i>I. Вступ до країнознавства</i>
1	Вступ. Географічне положення та природа країни
2	Народонаселення і народи країни
3	Історія та культура країни
4	Політичні та економічні умови розвитку туризму
	<i>II. Характеристика макрорегіонів світу</i>
5	Країнознавча характеристика країн Європи, Азії, Північної, Центральної та Південної Америки, Австралії та Океанії, Африки
	<i>III. Вступ до музеєзнавства</i>
6	Теорія та методика музейної роботи

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“КРАЇНОЗНАВСТВО ТА МУЗЕЄЗНАВСТВО”

Розділ I. Вступ до країнознавства

Тема 1. Вступ. Географічне положення та природа країни

Країнознавство як наука. Історичний аспект розвитку країнознавства. Місце країнознавства в системі наукових знань. Об'єкт, предмет і методика вивчення. Функції країнознавства. Природно-ресурсний потенціал макрорегіонів.

Методичні основи вивчення географічного положення країни. Методи аналізу рельєфу. Характеристика рельєфу. Методика вивчення клімату. Туристське вивчення вод Світового океану і суші. Дослідження природних зон, рослинності та тваринного світу.

Література [1; 2; 4; 5; 8; 12; 16–18]

Тема 2. Народонаселення і народи країни

Методика дослідження населення та народів. Загальна характеристика населення світу. Демографічні особливості населення. Природний і механічний рух населення. Системи розселення населення. Урбанізація. Расовий, етнічний та релігійний склад населення.

Література [1; 3; 4; 7; 8; 12; 16–18]

Тема 3. Історія та культура країни

Історична характеристика у країнознавстві. Критерії відбору історичного матеріалу при складанні історико-країнознавчої характеристики в туризмі. Сукупність тем, що розглядаються в процесі складання історичної характеристики. “Меморіальна історія”, її роль в туристському країнознавстві. Типи історичної розповіді.

Країнознавчий підхід до вивчення ролі культури в туризмі. Методика вивчення мови як компонента культури в туристському країнознавстві. Релігія у сфері туризму. Основні види мистецтва в туристському країнознавстві, методика їх вивчення. Традиції та методи їх дослідження. Народне мистецтво як компонент культури. Масове мистецтво.

Література [1–4; 6–8; 12; 14–18]

Тема 4. Політичні та економічні умови розвитку туризму

Політичні умови розвитку туризму. Державний устрій. Форми адміністративно-територіального устрою. Тип політичного режиму. Характеристика програм розвитку туризму в різних країнах. Столиця країни, її характеристика.

Методика аналізу економіки та інфраструктури країни. Провідні галузі туристської інфраструктури. Основні групи галузей сфери послуг в туристському країнознавстві.

Країнознавчі методи дослідження території та навколишнього середовища.

Література [1–5; 8; 14; 16–18]

Розділ II. Характеристика макрорегіонів світу

Тема 5. Країнознавча характеристика країн Європи, Азії, Північної, Центральної та Південної Америки, Австралії та Океанії, Африки

Макрорегіони: Європа, Азія, Північна, Центральна та Південна Америка, Австралія та Океанія, Африка.

Характеристика країн Західної, Центральної та Східної Європи за типовим планом вивчення. Характеристика країн Північної Америки за типовим планом вивчення (США, Канада). Характеристика країн Азії за типовим планом вивчення. Характеристика країн Близького Сходу за типовим планом вивчення. Характеристика країн Африки за типовим планом вивчення. Характеристика країн Латинської Америки за типовим планом вивчення. Характеристика країн Австралії та Океанії за типовим планом вивчення.

Література [1–4; 7; 8; 14–18]

Розділ III. Вступ до музеєзнавства

Тема 6. Теорія та методика музейної роботи

Музеї, їх функції та завдання. Історія розвитку музейної справи. Національна музейна політика. Типи, профілі, функціональні моделі сучасних музеїв. Фонди музею та основні напрямки фондової роботи. Наукове визначення пам'яток та їх категорії (речові, писемні, нумізматичні, художні, природничо-історичні, науково-технічні, меморіальні). Масово-освітня робота музеїв. Екскурсійна робота в музеях. Популяризація музеїв у туристично-екскурсійній роботі.

Література [8–11; 13; 19–21]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Туристсько-країнознавча характеристика країни Європи (на вибір студента).
2. Туристсько-країнознавча характеристика країни Азії (на вибір студента).
3. Туристсько-країнознавча характеристика країни Африки (на вибір студента).
4. Туристсько-країнознавча характеристика країни Північної Америки (на вибір студента).
5. Туристсько-країнознавча характеристика країни Латинської Америки (на вибір студента).
6. Туристсько-країнознавча характеристика країни Австралії та Океанії (на вибір студента).
7. Туристсько-країнознавча характеристика країни Близького Сходу (на вибір студента).
8. Світові центри релігійного туризму.
9. Видатні музеї світу: історія розвитку (один музей на вибір студента).
10. Використання музеїв у туристично-екскурсійній роботі.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти виконують контрольну роботу. Номер теми контрольної роботи студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Для послідовного і чіткого викладу матеріалу слід скласти план роботи.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники, довідники, науково-методичну літературу за темою роботи.

Обсяг контрольної роботи становить щонайменше 10 сторінок формату А 4. Наприкінці роботи потрібно навести список вико-

ристаної літератури. Контрольна робота може містити додатки у вигляді карт, схем, малюнків, ілюстрацій.

Після перевірки викладачем контрольної роботи і одержання позитивної оцінки студент допускається до іспиту (заліку).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Поняття, предмет, мета, завдання курсу “Країнознавство та музеєзнавство”.
2. Історичні аспекти розвитку країнознавства.
3. Етапи формування карти світу.
4. Класифікація країн світу за географічним положенням та державним устроєм.
5. Дайте визначення поняття “географічне положення”.
6. Роль рельєфу у країнознавчій характеристиці країни.
7. Методика характеристики клімату.
8. Природне середовище в туризмі, його роль та значення.
9. Особливості вивчення вод в туристському країнознавстві.
10. Роль підземних мінеральних вод і грязей в туристському країнознавстві.
11. Населення країни. Наведіть розгорнутий план характеристики населення на прикладі однієї країни.
12. Визначення поняття “народи”. Наведіть розгорнутий план характеристики народів на прикладі однієї країни.
13. Історична характеристика у країнознавстві. Наведіть приблизний план історичної характеристики країни.
14. Вплив особливостей розселення населення на розвиток туризму.
15. Демографічна характеристика населення країни.
16. Міграція, її типи та види.
17. Історична характеристика в країнознавстві.
18. Критерії відбору історичного матеріалу при складанні історико-країнознавчої характеристики в туризмі.
19. “Меморіальна історія”, її роль в туристському країнознавстві.

20. Сукупність тем в історико-країнознавчій характеристиці.
21. Типи історичної розповіді.
22. Поняття “культура”. Значення культури країни для туризму.
23. Методика вивчення мови як компонента культури в туристському країнознавстві.
24. Назвіть та охарактеризуйте основні види мистецтв в туристському країнознавстві.
25. Методика туристського дослідження окремих видів мистецтва.
26. Охарактеризуйте роль релігії як компонента культури в туристському країнознавстві.
27. Світові центри релігійного туризму.
28. Культурно-історичний потенціал міст Європи.
29. Назвіть основні типи і форми традицій.
30. Розкрийте основні положення плану характеристики політичних умов розвитку туризму.
31. Форми адміністративно-територіального устрою.
32. Типи політичного режиму.
33. Столиця країни, її характеристика.
34. Національні програми розвитку туризму в країнах.
35. Міжнародні туристичні організації.
36. Методика аналізу економіки та інфраструктури країни.
37. Провідні галузі туристської інфраструктури. Дайте стислу характеристику галузей туристської інфраструктури.
38. Основні групи галузей сфери послуг в туристському країнознавстві.
39. Критерії вивчення сільського господарства країни в туризмі.
40. Особливості методики вивчення промисловості в туристському країнознавстві.
41. Значення ремесел в розвитку туризму.
42. Назвіть основні компоненти навколишнього середовища.
43. Типи простору (зон). Дайте стислу характеристику.
44. Вплив екології на розвиток туристичних комплексів.

45. Розкрийте взаємозв'язок туризму, навколишнього середовища та екології.
46. Музеї, їх функції та завдання.
47. Історія розвитку музейної справи.
48. Класифікація музеїв. Типи і профілі музеїв.
49. Історико-культурні та архітектурно-історичні заповідники України.
50. Фонди музею. Основні напрями фондової роботи.
51. Категорії предметів музейного значення (речові, писемні, нумізматичні, художні, природничо-історичні, науково-технічні, меморіальні).
52. Масово-освітня робота музеїв.
53. Екскурсійна робота — основний вид просвітницько-виховної діяльності в музеї.
54. Етапи екскурсійної роботи в музеях.
55. Використання музеїв в туристсько-екскурсійній роботі.
56. Країнознавча характеристика Австралії.
57. Країнознавча характеристика Австрії.
58. Країнознавча характеристика Болгарії.
59. Країнознавча характеристика Бразилії.
60. Країнознавча характеристика Великобританії.
61. Країнознавча характеристика Греції.
62. Країнознавча характеристика Естонії.
63. Країнознавча характеристика Єгипту.
64. Країнознавча характеристика Ізраїлю.
65. Країнознавча характеристика Індії.
66. Країнознавча характеристика Індонезії.
67. Країнознавча характеристика Іспанії.
68. Країнознавча характеристика Італії.
69. Країнознавча характеристика Канади.
70. Країнознавча характеристика Китаю.
71. Країнознавча характеристика Латвії.
72. Країнознавча характеристика Литви.
73. Країнознавча характеристика Марокко.
74. Країнознавча характеристика Мексики.
75. Країнознавча характеристика Німеччини.
76. Країнознавча характеристика ПАР.

77. Країнознавча характеристика Перу.
78. Країнознавча характеристика Польщі.
79. Країнознавча характеристика Росії.
80. Країнознавча характеристика Румунії.
81. Країнознавча характеристика США.
82. Країнознавча характеристика Таїланду.
83. Країнознавча характеристика Тунісу.
84. Країнознавча характеристика Туреччини.
85. Країнознавча характеристика Угорщини.
86. Країнознавча характеристика України.
87. Країнознавча характеристика Франції.
88. Країнознавча характеристика Чехії.
89. Країнознавча характеристика Швейцарії.
90. Країнознавча характеристика Японії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

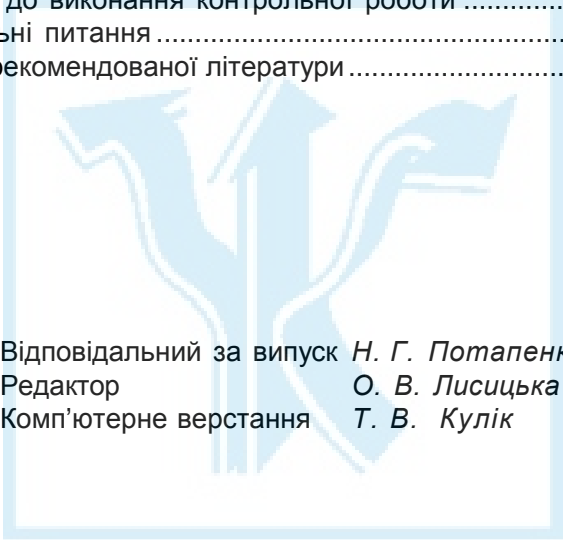
1. *Ананьєв А. А.* Экономика и география международного туризма. — М.: Изд-во МГУ, 1975.
2. *Весь мир: Страны. Флаги. Гербы: Энциклопедический справочник.* — Минск.: Харвест, 2000.
3. *Истомин В. И., Лагутенко Б. Т.* Страны мира: справочник туроператора и туриста. — М.: Сов. спорт, 1998.
4. *Романов А. А.* Зарубежное туристское страноведение. — М.: Сов. спорт, 2001. — 288 с.
5. *Лавров С. Б., Гладский Ю. Н.* Глобальная география. — М.: Дрофа, 1997.
6. *Сенин В. С.* Организация международного туризма: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 1999.
7. *Страны и народы.* Популярная энциклопедия / Под ред. Ю. В. Кузнецовой. — СПб.: Дельта, 1997.
8. *Большая советская энциклопедия: В 30 т.* — 3-е изд. — М.: Сов. энциклопедия, 1972.
9. *Музееведение: Учебник для студ. вузов.* — М., 1988.
10. *Музееведение.* Искусство музейной экспозиции и техническое оснащение музеев. — М., 1985.

11. *100 великих музеев мира* / Авт.-сост. Н. А. Ионина. — М.: Вече, 1999.
12. *Туристский терминологический словарь* / Авт.-сост И. В. Зорин, В. А. Квартальнов. — М., 1999.
13. *Теория и практика сохранения памятников культуры*: Сб. науч. тр. — Вып. 19. — СПб., 1998.
14. *Максаковский В. П. Историческая география мира*. — М., 1999.
15. *Фрай С. П. Всемирная история*. — М., 1999.
16. *Дмитриевский Ю. Д. Страноведение и география международного туризма*. — СПб., 1997.
17. *Сапожникова Е. Н. Страноведение: Теория и методика туристского изучения стран: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед.* — М.: Издат. центр Академия, 2004. — 240 с.
18. *Росанов А. А., Саакянц Р. Г. География туризма: Учеб. пособие*. — 3-е изд. — М.: Сов. спорт, 2004. — 464 с.
19. *Лысикова О. В. Музеи мира: Учеб. пособие к интегрированному курсу "Музеи мира"*. — М.: Флинта; Наука, 2004. — 128 с.
20. *Гнедовский М. Б. Музейная выставка // Сов. музей*. — 1986. — № 3.
21. *Гнедовский М. Б. Музейная экспозиция // Сов. музей*. — 1987. — № 6.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Країнознавство та музеєзнавство”	5
Теми контрольних робіт	8
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Контрольні питання	9
Список рекомендованої літератури	12

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *О. В. Лисицька*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-2202

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП